

श्रीअनु प्रकाशन (प्रा.)लि.

पूर्वाञ्चल

Purwanchal National Daily

वर्ष : २५ ◆ अङ्क : २३६ ◆ पृष्ठ ४ ◆ वित्तिमोड ◆ वि.सं. २०७७ साउन ११ गते आइतवार (Sunday, July 26, 2020) नेपाल सन्वत् १९४० Web : www.purwanchaldaily.com ◆ मूल्य रु. : ५/- भारतमा भा.रु. : ४/-

प्रयोगशालाका लागि सहकारीले दियो २५ लाख

तस्वीर : विनोद पाण्डे/पूर्वाञ्चल

तुलसीप्रसाद निरौला

वित्तिमोड, साउन १०। एकका लागि एक अभियानको अगुवाईमा सरकार-समुदाय-सहकारी अभियानको साभेदारीमा कनकाई-४ कोटीहोमस्थित समर्पण राष्ट्रिय अभियानको भवनमा नागरिकस्तरबाट स्थापित पीसीआर परीक्षण प्रयोगशालाका लागि भन्ना जिल्ला सहकारी संघले सहकारी अभियानमाफत २५ लाख रुपैयाँ प्रदान गरेको छ।

सहारा नेपालसहित २८ वटा विभिन्न सामाजिक संघ-संस्थाको सहभागितामा शुरू गरिएको 'एकका लागि एक' अभियानको अगुवाईमा सरकार-समुदाय-सहकारी अभियानको साभेदारीमा कनकाई-४ कोटीहोमस्थित समर्पण राष्ट्रिय अभियानको भवनमा नागरिकस्तरबाट पीसीआर परीक्षण प्रयोगशाला स्थापनाका लागि भन्ना जिल्ला सहकारी संघले सहकारी अभियानमाफत २५ लाख रुपैयाँ प्रदान गर्ने घोषणा गरेको थियो। त्यही घोषणा अनुसार शनिवार वित्तिमोडमा आयोजित कार्यक्रमकाबीच

भन्ना जिल्ला सहकारी संघले २५ लाख रुपैयाँको चेक हस्तान्तरण गरेको हो।

भन्ना जिल्ला सहकारी संघका अध्यक्ष गणेश ढकालको अध्यक्षता तथा नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था (एनएमसी)का उपाध्यक्ष तथा कार्यकारी प्रमुख लक्ष्मी उप्रेतीको प्रमुख आतिथ्यमा भएको कार्यक्रममा भन्ना जिल्ला सहकारी संघकी उपाध्यक्ष गीता कुँवरले स्वागत गरेकी थिइन्। कार्यक्रममा भन्ना जिल्ला सहकारी संघका अध्यक्ष गणेश ढकालले एकका लागि एक अभियानका सहसंयोजक विनोद बस्नेतलाई २५ लाख रुपैयाँको चेक हस्तान्तरण गरेका थिए। कार्यक्रममा नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था (एनएमसी)का उपाध्यक्ष तथा कार्यकारी प्रमुख लक्ष्मी उप्रेतीले एकका लागि एक अभियानको अगुवाईमा सरकार-समुदाय-सहकारी अभियानको साभेदारीमा कनकाई-४ कोटीहोमस्थित समर्पण राष्ट्रिय अभियानको भवनमा नागरिक स्तरबाट पीसीआर परीक्षण प्रयोगशाला स्थापनाका लागि भन्ना जिल्ला सहकारी संघले शुरू गरेको सहकारी

अभियान प्रशंसनीय रहेको बताए।

राष्ट्रिय सहकारी बैंक लेखा तथा सुपरिवेक्षण समितिका संयोजक समेत रहेका प्रमुख अतिथि उप्रेतीले एकका लागि एक अभियानमा एनएमसी पनि संलग्न रहेको बताउँदै एनएमसी एकका लागि एक अभियानमा जोडिएर महत्वपूर्ण सहयोग गर्ने र अभियान सफल बनाउन आफ्नो साथ रहने प्रतिवद्धता जनाए।

कार्यक्रममा एकका लागि एक अभियानका सहसंयोजक बस्नेतले कार्यक्रमको औचित्य र अभियानको उद्देश्यमाथि प्रकाश पारेका थिए। उनले अभियानमा हालसम्म देश तथा विदेशका एक सय भन्दा बढी संघ-संस्था र एक हजार दुई सयभन्दा बढी व्यक्तिबाट सहयोग प्राप्त भएको बताउँदै पत्रयोगशालाका लागि हालसम्म एक करोड रुपैयाँ २० लाख रुपैयाँभन्दा बढी रकम जुटिसकेको जानकारी दिए।

कार्यक्रममा भन्ना जिल्ला सहकारी संघका अध्यक्ष गणेश ढकालले एकका लागि एक अभियानको अगुवाईमा

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

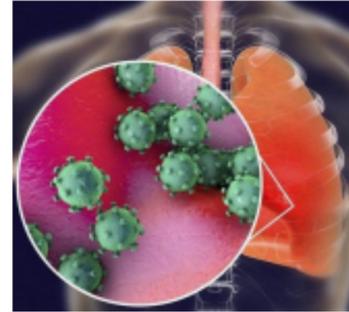
'सुर्तीजन्य पदार्थको सेवन त्यागौं, कोरोनाबाट जोगिऔं'

भन्ना, साउन १०। कोभिड-१९ वाट शुरुवात वीरगञ्जमा दुई महिलाले अकालमा मृत्युवरण गर्नुपयो। मृत्यु हुनेमा वीरगञ्ज महानगरपालिकाका ८५ वर्षीया वृद्धा र वारा परवानीपुर गाउँपालिकाका १७ वर्षीया किशोरी रहेकी छिन्।

नारायणी अस्पतालका मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट चिकित्सक मदनकुमार उपाध्यायका अनुसार अस्पतालको सघन उपचार कक्षमा उपचारका क्रममा निधन भएकी वृद्धा निमोनिया, श्वासप्रश्वास तथा मुटुको समस्या रहेको थियो। किशोरीमा भने श्वासप्रश्वास र फोक्सोको समस्या रहेको जनाइएको छ। यद्यपि उनीको मृत्युका कारण कोभिड-१९ भनिने पनि यसका साथमा अन्य कुनै वीरगञ्ज थियो कि थिएन, केही सार्वजनिक गरिएको छैन।

स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयका अनुसार नेपालमा कोभिड-१९वाट शुरुवातसम्म मृत्यु हुनेको सङ्ख्या ४५ जना पुगिसकेको छ। यीमध्ये कतिमा सुरुवात नसकेको समस्या पनि थियो अथवा कोभिड-१९को सङ्क्रमणले मात्र मृत्यु भयो भन्ने विषयमा मन्त्रालयका प्रवक्ताले हालसम्म कुनै जानकारी सार्वजनिक गरेका छैनन्। ती मृत्युका कारण कोरोना सङ्क्रमण भनिने पनि अन्य नसकेको रोग त्यत्तिकै जिम्मेवार रहेको चिकित्सकले जनाउँदै आएका छन्। उसो त नेपालमा पछिल्लो समय सुरुवात नसकेको रोगले बढी मृत्यु भइराखेको छ।

भाडापखाला, एचआइभी/एड्स, क्षयरोगलेभन्दा क्यान्सर, हृदयघात, मृगौला, मधुमेह, श्वासप्रश्वास, निमोनिया तथा उच्च रक्तचापका कारण मृत्यु हुनेको सङ्ख्याको भार बढिरहेको छ। नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद्ले हालै सार्वजनिक गरेको अनुसन्धान प्रतिवेदनमा नसकेको रोगका कारण मृत्युदरमा वृद्धि भइराखेको उल्लेख छ। देशका ७२ जिल्लाका २० वर्ष र सोभन्दाथपि उमेरका १३ हजार दुई सयमा गरिएको अनुसन्धानले नसकेको वीरगञ्जको भार बढी रहेको र बढ्दो जोखिम समेत रहेको निष्कर्ष निकालेको थियो।

धेरैजसो व्यवहारिक तथा जैविक जोखिमका तत्व सुर्तीसेवन, मादकपदार्थ सेवन, दमरोगको जोखिम, रगतमा चिनीको उच्च मात्रा, उच्च रक्तचाप महिलामा भन्दा बढी पुरुषमा देखिएको थियो। स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयका पूर्वसचिव प्रा.डा. किरण रेग्मी भन्छन्- क्यान्सर, मुटु, मिर्गौला, मधुमेह, श्वासप्रश्वास, निमोनिया तथा उच्च रक्तचापका रोगीलाई थप कोरोना सङ्क्रमण भएमा मृत्युको बढी जोखिम रहन्छ। सुर्तीजन्य पदार्थको सेवनले नसकेको रोग निम्त्याउँदछ।

मन्त्रालयले कोरोनाले मृत्यु भएका भनिएकामध्ये कति जनाले सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन गरिरहेका थिए अथवा विगतमा गर्दथे भन्ने 'मेडिकल हिस्ट्री' सार्वजनिक गर्ने गरेको छैन। सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन गर्ने व्यक्तिको रोगसँग जुडसकेको प्रतिरोधी क्षमता कम हुन्छ। ती पदार्थको सेवनले श्वासप्रश्वास प्रणाली, फोक्सो र क्यान्सर हुने सम्भावना हुन्छ। धुमपान सेवन गर्ने व्यक्तिका कोरोना सङ्क्रमण भएमा जटिल समस्या निम्तिन सक्छ- उनले भने- धुमपान गर्नेको फोक्सो कमजोर हुनेहुँदा सङ्क्रमण भएमा उच्च जोखिम हुन्छ। नसकेको रोगको प्रमुख कारकका रूपमा सुर्तीजन्य पदार्थ तथा धुमपानलाई लिइन्छ।

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

सङ्क्रमितमा लक्षण देखिन थाले

भन्ना, साउन १०। कोभिड-१९को लक्षण देखिएका सङ्क्रमित भेटिन थालेका छन्। पहिले ९८ प्रतिशत सङ्क्रमितमा लक्षण नभएका पाइएका थिए भने अहिले देखिने नयाँ सङ्क्रमितमा कोभिड-१९का लक्षण देखिन थालेको हो।

अहिले नयाँ सङ्क्रमितमा लक्षण देखिन थालेको इपिडिमियोलोजी तथा सुरुवात रोग नियन्त्रण महाशाखाका कार्यकारी निर्देशक डा. वासुदेव पाण्डेले जानकारी दिनुभयो। आजभोलि देखिएका सङ्क्रमितमा रुखाखोकी लाग्ने, श्वासप्रश्वासमा समस्या, थकाइ लाग्ने, जीउ थाक्ने, स्वाद र गन्ध थाहा नपाउने जस्ता समस्या देखिन थालेका छन्।

उनका अनुसार हालै काठमाडौँ उपत्यकामा देखिएका १६ मध्ये नौ जनामा लक्षण देखिएको छ। पहिले देखिएका सङ्क्रमितमा लक्षण देखिएको थिएन- उनले भने- तर अहिले देखिएका सङ्क्रमितमा कोभिड-१९ का लक्षण देखिन थालेका छन्। लक्षण देखिएका सङ्क्रमित भेटिन थालेपछि सतर्कता अपनाउनुपर्ने सुझाव दिइएको छ। सरकारले यही साउन ७ गतेदेखि बन्दाबन्दी खुलेसँगै सङ्क्रमणको जोखिम बढेकाले स्वास्थ्यका मापदण्ड अपनाउन चिकित्सकले सुझाव दिएका छन्।

शुक्रराज ट्रिपिकल तथा सुरुवात रोग अस्पतालका निर्देशक डा. सागरराज भण्डारीले भनाई भएका विरामीमध्ये एक तिहाइमा लक्षण भएका सङ्क्रमित भएको बताए। अस्पतालमा अहिले २४ जना विरामीमध्ये आठजना कोभिड-१९का लक्षण देखिएका सङ्क्रमित रहेका छन्। उनका अनुसार ती विरामीमा कसैलाई ज्वरो, रुखाखोकी, जीउ थाक्ने, श्वास फेर्ने समस्या जस्ता लक्षण

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

भ्रष्टाचार भएको भन्दै उपमेयरद्वारा राजीनामा

भन्ना, साउन १०। देशैका विभिन्न स्थानीय तहको चरम लापरवाही र भ्रष्टाचारको समाचार आउँदै गर्दा उदयपुरको बेलका नगरपालिका त्यसको प्रमाण बनेको छ।

नगरपालिकाको चरम लापरवाही, अनियमितता र भ्रष्टाचार नियन्त्रण गर्न नसकेको भन्दै उपप्रमुख राजकुमारी चौधरीले राजीनामा घोषणा गर्नुलाई निकै महत्त्वका साथ हेरेका छन्। 'उपमेयर पद पाटीलाई हस्तान्तरण गर्न चाहन्छु जनतासँग माफी मान्न चाहन्छु र कालो कर्तुतको विषयमा कार्यन्वयन हुँदैन धिक्कार छ, दुईतिहाइ सरकार' - भन्दै आफ्नो फेसबुक वालमा स्ट्याट्स लेखी जनतासँग माफीको याचनासहित उनले राजीनामाको घोषणा गरेकी हुन्।

२०७४ सालमा स्थानीय तह बेलका नगरपालिकामा नेकपा (एमाले)बाट निर्वाचित उपप्रमुख चौधरीले पंखा (फेन) देखि स्काभेटर सम्ममा भ्रष्टाचार र अनियमितता भएको छ। 'उत्पादनमा हाफो साथ, बस्किन म खाली हात' भन्ने नारायै सीमित बनेको उनको भनाइ छ। उनले यस विषयमा नगर प्रमुख दुर्गाकुमार थापा 'स्वस्ती'लाई जानकारी र पटक पटक बोर्ड बैठकमा कुरा उठाउँदा समेत सुनवाइ नभएको गम्भीर आरोप लगाएकी छिन्।

जनतामा भ्रम फैलाउने नारा मात्र रहेको र यसैको भरमा चरम लापरवाही र भ्रष्टाचार मौलाएको उनको आरोप छ। नगरपालिकाका प्रमुख र उपप्रमुख दुवै तत्कालीन नेकपा एमालेबाट निर्वाचित भएका हुन्। उपप्रमुख चौधरीले नगरभित्र भएका भ्रष्टाचार र अनियमितताको विषयमा लिखित जानकारी गराउँदा समेत अपमानित हुनुपरेको र लिखित सुझावलाई 'डस्टवीन'मा हालिएको उनको गुनासो छ। जनताका सुख-दुख प्रत्यक्ष सरोकारका विषयमा साथ दिन जनताबाट निर्वाचित हामी जनप्रतिनिधि जनाले कर तिरे वापत प्राप्त बजेट चरम दुरुपयोग हुँदा समेत मुकदर्शक भएर बस्नुपरेको चौधरीको बुझाइ छ।

नगरप्रमुखले भ्रष्टाचारी कर्मचारीको संरक्षण गानले आफू पदमा बसिरहन नैतिकताले दिन नसकेको बताउँदै उनले नगरभित्रका भ्रष्टाचारको विरुद्ध अन्तिम लडाइ लड्न तयार रहेको जनाइन्। यसै सम्बन्धमा बेलका नगरपालिकामा रहेका नेपाली कांग्रेस, जनता समाजवादी पार्टी, राप्रपा नेपाल, नेकपाले १५ सेप्टेम्बरमा संयुक्त विज्ञापित जारी गर्दै सत्य तथ्य छानबिन गरी जनता सामु प्रस्तुत गर्न आग्रह गरेका छन्।

वैदेशिक रोजगारीको पीडा अपाङ्ग भएर फर्किए नरबहादुर

भन्ना, साउन १०। सुन्दर भविष्यको सपना बोकेर चार वर्षअघि वैदेशिक रोजगारीका लागि मलेसिया पुगेका भन्ना शिवसत्की-७का ४३ वर्षीय नरबहादुर राई अपाङ्ग शरीर लिएर स्वदेश फर्किएका छन्।

सरकारले कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) का कारण विदेशमा अल्पत्र परेका नेपालीलाई उद्धार गर्ने क्रममा राई केही दिनअघि मात्र स्वदेश फर्किएका हुन्। मलेसियाबाट काठमाडौँ हुँदै भन्ना आइपुगेका राई अहिले घरमै छन्। राईको शरीरको दाहिने पातो चल्दैन र बोली समेत आउँदैन। नरबहादुर मलेसियामा कम्पनीमा काम गर्ने क्रममा चार महिना अघि दुर्घटनामा परेको परिवारले जनाएको छ।

काठ र जस्ताले छाएको सानो दुई तले टाँडे घरको भुइँतलमा नरबहादुरलाई राखिएको छ। विदेशबाट फर्किएकालाई क्वारेन्टाइनमा राखेर कोरोना भाइरस परीक्षणपछि मात्र घर पठाइने गरिने पनि राई अशक्त भएकाले घरमै लगेका हुन्। उठबस गर्न नसक्ने अवस्थामा रहेका उनलाई कान्छा छोरा किरणले उठबस्, खानपान र स्याहारसुसार गरिरहेका छन्।

स्थलगत रिपोर्टिङका क्रममा नरबहादुरको घरमा पुग्दा किरणले बुबाको स्याहारसुसार गरिरहेका थिए। त्यहाँ स्वास्थ्य सावधानी अपनाइएको नदेखिएपछि मास्कलगायत स्वास्थ्य सावधानी अपनाउनभन्दा पीडा मिश्रित स्वरमा छोरा किरणले भने- मैले सवै

कुरा गर्नुपर्छ, बुबा आफैँ उठबस गर्न सक्नुहुन्न, नछोड हुँदैन, मास्क लगाएर मात्र के गर्नु, बुबालाई कोरोना लागेको छ, भने मलाई पक्कै लाग्छ।

गतमंगलवार कुनै जानकारी विना अशक्त अवस्थामा एकासी बुबालाई घरमा ल्याउँदा छोराबाट खसेरै भएको किरणले बताए। काम गर्ने क्रममा चार महिना अघि बुबा दुर्घटनामा परेको खबर आएको थियो- उनले भने- एक महिना अघि मात्र सम्पर्क गर्दा बोल्दै हुनुहुन्थ्यो, अहिले यस्तो अवस्थामा देख्दा धेरै पीडा भएको छ।

दुर्घटनामा परेपछि बुबाले घर आउने कुरा गर्ने गरेको किरणले बताए। एकपटक सम्पर्क हुँदा मोबाइल पनि चोरी भएको बुबाले बताउनुभएको थियो- उनले भने- त्यसयता बेलाबखत बुबाको साथीको मोबाइलमा सम्पर्क गर्दा कुरा हुने गरेको थियो। एक महिना अघि मात्र बुबाले घर आउने कुरा गरे पनि कोरोनाका कारण आउन नसकेको जनाएको उनले बताए।

बोल्न नसके पनि लेखेर दिँदा र इसारामा कुरा गर्दा नरबहादुरले काम गर्ने क्रममा दुर्घटना भएको संकेत गरे। नरबहादुरको दाहिने हातको चोर औंला र माथी औंला छैन। दाहिने हात देखाउँदै उनले इसारामै आफ्नो पीडा पोखे।

मलेसियाबाट त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलमा उत्रिएपछि उनलाई त्यहाँबाट सिधै भन्नाको मेची बहुमुखी क्याम्पसको होल्डिङ

(बाँकी अन्तिम पृष्ठमा)

हत्या आरोपमा पक्राउ

भन्ना, साउन १०। भन्नाको मेचीनगर-२ वाहनडाँगीमा पसल सञ्चालन गर्दै आएका ५० वर्षीय कपडा व्यवसायी नारायण आचार्यको हत्या आरोपमा संलग्न एक युवा पक्राउ परेका छन्। आचार्यमाथि उनकै पसलमा शुरुवात धारिलो हतियार प्रहार भएको थियो।

इलाका प्रहरी कार्यालय काँकडभिट्टाका प्रहरी नायब उपरीक्षक राजेन्द्र पोखरेलका अनुसार शुरुवात अपराहन्त ४ बजेतिर भारी वर्षा भइरहेको अवस्थामा पसलमा बसिरहेका आचार्यमाथि धारिलो हतियार (दाउ) प्रहार गरी अभियुक्त भागेका थिए। आक्रमणमा गम्भीर घाइते भएका

आचार्यलाई वित्तिमोडको वीएण्डसी हस्पिटल लगेकोमा उपचारकै क्रममा मृत्यु भएको थियो।

घटना भएको सूचना पाएलगत्तै प्रहरीले आक्रमणकारीलाई पक्राउ गरेको पोखरेलले बताए। घटनाको थप अनुसन्धान भइरहेको समेत उनले जानकारी दिए।

कोरोना भाइरस उपचार कोषमा रकम जम्मा गर्न आह्वान गरिएको सूचना

विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (COVID-19) रोगको संक्रमणलाई फैलिन नदिन तथा सोको रोकथाम एवम् नियन्त्रणका लागि देहायको बैकमा 'कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष' खाता खोलिएको हुँदा इच्छुक व्यक्ति तथा संघ-संस्थाहरूले सो खातामा रकम जम्मा गरी सहयोग गरिदिनुहुन आह्वान गरिएको व्यवहारा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि अनुरोध छ।

बैंकको नाम: राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक

शाखा: सिंहदरबार परिसर

खाताको नाम: कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष

खाता नं. १९६००००११०१

नेपाल सरकार
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालय
सूचना तथा प्रसारण विभाग

‘दिव्यविक्रम स्मृति पुरस्कार’ बराललाई

मुद्दबहादुर बोहोरा

पाँचथर, साउन १०। यस वर्षको ‘दिव्यविक्रम नेम्बाङ स्मृति पुरस्कार २०७७’ भाषाको अर्जुनधारा निवासी लीला लेखनका अभियन्ता साहित्यकार कृष्ण बराललाई प्रदान गरिने भएको छ।

नेम्बाङको स्मृतिमा प्रतिष्ठानले बर्सेनि स्मृति दिवस भदौ १७ गतेका दिन प्रदान गर्दै आएको उक्त पुरस्कार गत वर्ष स्थापना भएको प्रथम सम्वत्तमा कवि प्रकाश थाम्साङलाई प्रदान गरेको थियो। रु. ३० हजार बराबरको उक्त पुरस्कार स्व.नेम्बाङको परिवार सदस्यहरुबाट स्थापित गरिएको प्रतिष्ठानका अध्यक्ष नन्दहाङ नेम्बाङले जानकारी दिए।

को हुन् दिव्यविक्रम नेम्बाङ ?
स्व. नेम्बाङको जन्म वि.सं.१९९७ सालमा साविक पौवासाराताप वडा नं. १, स्थित पौवागाउँ हालको फाल्गुनन्द-३ निवासी बुवा नरबिर नेम्बाङ र आमा पदमा देवि नेम्बाङको कोखबाट जेठा सुपुत्रको रूपमा जन्मिएका थिए। उनले गाउँकै मनरत्न मिडिल स्कूलबाट औचारिक अध्ययन शुरु गरी दार्जीलिङबाट म्याट्रिक पास गरेका थिए।

तत्कालीन राजा महेन्द्रले बहुदलीय व्यवस्था कब्जा गरेपछि २०१७ सालको क्रान्तिमा संलग्न भइ उनी एक क्रान्तिकारी योद्धाको भूमिका निर्वाह गर्न थाले। नेपाली कांग्रेस पार्टीमा आवद्ध भएका कारण देश निकालामा परे।

दिव्यविक्रम नेम्बाङ

कृष्ण बराल

त्यसपछि भूमिगत हुँदै भारतको दार्जीलिङ प्रवास जीवन बिताउन बाध्य भए। त्यसवेला उनले साहित्य र अध्ययनमा निकै मेहनत गर्दै कविता, कथा, निबन्ध र लेखाहरु लेख्दै गरे। उनका रचनाहरु दार्जीलिङबाट प्रकाशित हुने दीपक लगायत विभिन्न पत्र पत्रिकामा समेत प्रकाशित भएका थिए।

वातावरण सहज भएपछि हाल फाल्गुनन्द-३मा रहेको सारताप माध्यमिक विद्यालयको प्रधानाध्यापक भइ लामो समय सम्म शिक्षण पेशा गर्दै साहित्य र समाजसेवामा सक्रिय भइ ग्रामीण जीवन बिताउँदै गएका उनको २०७५ भदौ १७ गते निधन भएको थियो। स्व.नेम्बाङका दुई छोरा, तीन छोरी, नातिनातिना र श्रीमती छन्। यस भूमोलमा वसोवास गर्ने नेम्बाङ परिवार पाँचथर जिल्लाको साहित्य क्षेत्रमा अगुवाईमा रहेका छन्।

मेचीमा साउनको दोस्रो सातादेखि कोरोना परीक्षण

भद्रपुर, साउन १०। मेची अस्पताल भद्रपुरमा कोरोना भाइरस (कोभिड १९) को पीसीआर परीक्षणको सेवा यही साउन १५ गतेदेखि शुरु हुने भएको छ।

स्विस सरकारले उपलब्ध गराएको अत्याधुनिक पीसीआर मेसिन एक नम्बर प्रदेश सरकारले हस्तान्तरण गरेसँगै अहिले अस्पतालमा पीसीआर प्रयोगशाला निर्माण कार्य धमाधम भइरहेको छ।

मुख्यमन्त्री शेरधन राईले शुक्रवार हस्तान्तरण गरेको अत्याधुनिक पीसीआर मेसिन मेची अस्पताल आइपुगेको छ। अस्पतालमा मेसिन आइपुगेपछि शनिवार विहान अस्पताल सञ्चालन तथा व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष सोमनाथ पोर्तेलसहित प्रदेश सांसदहरु वसन्त वानियाँ, पूर्णसिंह राजवंशी, एकराज कार्की, फलकासिंह दलामी, ओमप्रकाश सरावगी, भद्रपुर नगरपालिकाका मेयर जीवनकुमार श्रेष्ठ, उपमेयर चन्द्रामाया श्रेष्ठ, अस्पतालका मेडिकल सुपरिटेन्डेन्ट डा. पिताम्बर ठाकुरले पीसीआर मेसिन जडान गरिने प्रयोगशालाको स्थलगत अनुगमन गरेका थिए।

अस्पतालको पुरानो प्रशासनिक कोठारूलाई प्रयोगशाला बनाइएको र मेसिन जडान कार्य भइरहेकोले यही साउन १५ गतेदेखि सेवा

सञ्चालन गर्न लागिएको अस्पतालका सञ्चालक तथा व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष पोर्तेलले जानकारी दिए। गत असार १० गते सरकारले यस अस्पताललाई पीसीआर परीक्षण प्रयोगशाला स्थापनाका लागि अनुमति दिएको र सोही बमोजिम प्रयोगशाला बनाउने काम भइरहेको उनले बताए।

भापासहित पूर्वका पहाडी जिल्ला इलाम, पाँचथर र ताप्लेजुङले अहिले स्वाव सङ्कलन गरी पीसीआर परीक्षणका लागि कोशी अस्पताल विराटनगर र वीपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान धरान पठाउँदै आएको छ। अब मेची अस्पतालमै पीसीआर परीक्षण हुन

लागेपछि चार जिल्लावासीलाई सहज हुने भएको छ। मेचीमा जडान गर्न लागिएको पीसीआर मेसिन अत्याधुनिक भएको र यसले एकपटकमा ९० वटा स्वावको परीक्षण गर्न सकिने अस्पतालका मेसु डा. ठाकुरले बताए। प्रयोगशालामा ६ जना कर्मचारीको दरबन्दी आवश्यक छ- उनले भने- अस्पतालमै चार जना ल्याब टेक्निसियन छ, तिनीहरूलाई नै प्रयोगशालामा खटाइनेछ। एक नम्बर प्रदेशको सबैभन्दा बढी कोरोना संक्रमित भापा जिल्लामा भेटिएका छन्। जिल्लामा अहिलेसम्म ३ सय ४६ जना कोरोना संक्रमित भेटिएका हुन्।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतद्वारा वडाध्यक्षमाथि कटपिट

सर्लाही, साउन १०। सर्लाहीको हरिपूर्वा नगरपालिका-३ का वडाध्यक्षमाथि कटपिट भएको छ।

हरिपूर्वा नगरपालिका-३ धनकौलका वडाध्यक्ष धर्मराजसिंह महतोमाथि सोही नगरपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले कटपिट गरेको प्रहरीले जनाएको छ। वडाध्यक्षलाई कटपिट गरेको आरोपमा प्रहरीले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सकलदेव राय, उनका भाइ लालबाबु राय र स्थानीय शैलेन्द्र यादवलाई नियन्त्रणमा लिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सर्लाहीका प्रहरी प्रमुख प्रहरी उपरीक्षक विश्वमणि पोखरेलले जानकारी दिए।

वडाध्यक्ष महतोलाई विहीवारसाँभ गाउँमै एक समूहले कटपिट गरी घाइते बनाएका थिए। कटपिटबाट वडाध्यक्ष महतोको हात, छातीलगायत शरीरका विभिन्न भागमा चोट लागेको छ। उनको जिल्ला अस्पताल मलङ्गवामा प्राथमिक उपचार गरी थप उपचारका लागि शुक्रवार ललितपुरको धापाखेलस्थित सुमेरु अस्पताल लगेको पीडितका परिवारजनले बताएका छन्।

कटपिटमा संलग्न लालबाबु र शैलेन्द्रलाई घटना भएकै दिन पक्राउ गरेको र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत यादवलाई सोधपछुका लागि भन्दै शुक्रवार पक्राउ गरिएको प्रहरी उपरीक्षक पोखरेलले बताए।

केही दिन पहिले गाउँमा लागेको धार्मिक मेला घुम्ने क्रममा वडाध्यक्ष महतो नजिककी आफ्नै नातेदार एक युवतीलाई प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत राय निकटका केही युवाले जिस्काएको निर्हुमा उनीहरु बीच विवाद हुँदै आएको र सोही विषयलाई लिएर वडाध्यक्ष महतोमाथि कटपिट भएको हुनसक्ने स्थानीयवासीले आशङ्का गरेका छन्। वडाध्यक्षका परिवारले शुक्रवार प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत यादवसहित अन्य चारजनाविरुद्ध जिल्ला प्रहरी कार्यालय सर्लाहीमा ज्यान मार्ने उद्योगमा किटानी जाहेरी दिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सर्लाहीले जनाएको छ।

सर्वु खोलामा कायाकिड: धरानको पहिलोपटक कायाकिडको अनुभव लिँदै केही साहसी खेलकुवप्रेमी। तस्वीर : विराट अनुपम/रासस

सुर्तीजन्य ...

कुन उमेर समूहको बढी मृत्यु ?
शुक्रवारसम्म मृत्युभएकामध्ये ३६ पुरुष (३४ वयस्क र दुई बालक) र नौ महिला (आठ वयस्क एक बालिका) रहेका छन्। इपिडिमियोलोजी तथा रोग नियन्त्रण महाशाखाद्वारा सङ्कलित सूचनाअनुसार कोरोनाबाट ५० वर्षमुनिका २६ र सो उमेर समूहभन्दा माथिका १९ जनाको मृत्यु भएको छ र सबैभन्दा बढी मृत्यु ४१ देखि ६० वर्ष उमेर समूहमा देखिएको छ। ४१ देखि ५० वर्ष उमेर समूहका ११ जना र ५१ देखि ६० वर्ष उमेर समूहका १० जनाको मृत्यु भएको छ।

चिकित्सकका अनुसार कूल मृत्युमध्ये २६ जना (५९.१ प्रतिशत) मा कोरोना सङ्क्रमणवाहेक दीर्घ वा अन्य रोग समेत देखिएको थियो। विश्व स्वास्थ्य सङ्गठनका अध्ययनले कोभिड-१९को गम्भीर लक्षण धुमपान गर्नेमा बढी हुने देखाएको छ। सुर्तीजन्य पदार्थले नसर्ने रोग निम्त्याउनुका साथै नसर्ने रोग लागेका व्यक्तिमा कोभिड-१९को सङ्क्रमणको जोखिम उच्च रहने पाइएको छ। यसले गर्दा चुरोट तथा बिडीलगायत सुर्तीजन्य सेवन गर्ने व्यक्तिमा कोभिड-१९को सङ्क्रमण भएमा सघन उपचार कक्ष तथा भेन्टिलेटर आवश्यकता पर्ने र त्यस्ता सङ्क्रमित व्यक्तिमा मृत्युको जोखिम पनि उच्च रहने जनाइएको छ।

परिपक्वको नसर्ने रोग सम्बन्धी जोखिम तत्व सर्वेक्षणले नेपालमा २८ प्रतिशत नागरिकले चुरोट तथा सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन गर्ने गरेको देखाएको छ। नेपालमा हरेक वर्ष सुर्तीजन्य पदार्थ सेवनका कारण २७ हजारभन्दा बढी मानिसको अकालमा मृत्यु हुने गरेको सङ्गठनको तथ्याङ्क छ। सन् २०१९को अन्त्यतिर चीनको उडान

शहरबाट उदाएको कोरोना भाइरस शताब्दिकै स्वास्थ्य महासङ्कटकका रूपमा देखापरेको छ। विश्वका १९०भन्दा बढी मुलुकको मानवीय जनजीवनलाई त्रास बनाएको कोरोनाले आर्थिक तथा सामाजिक क्षेत्रलाई नराम्रो गरी गाँजिरहेको छ। नेपालमा पनि कोरोना सङ्क्रमितको सङ्ख्या १८ हजार तीन सय ७४ र निको हुनेको सङ्ख्या १२ हजार नौ सय ४७ पुगेको छ। बरिष्ठ जनस्वास्थ्य विज्ञ चिकित्सक अर्जुन कार्की भन्छन्- कोरोनासित जुद्ध रोग प्रतिरक्षा प्रणाली वलियो बनाउनुपर्छ। यसका लागि तत्काल सुर्तीजन्य पदार्थ र मदिरा सेवन छोड्नुपर्छ।

चिकित्सकका अनुसार सामान्य व्यक्तिलाईभन्दा सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन गर्नेलाई सबै खालका क्यान्सर हुने जोखिम ३० प्रतिशत बढी रहन्छ। क्यान्सर रोग विशेषज्ञ चिकित्सक राजेन्द्र बराल भन्छन्- सुर्तीजन्य पदार्थ सेवन गर्नेलाई जुनसुकै प्रकारको क्यान्सरको सम्भावना बढी हुन्छ। फोक्सोको क्यान्सर एक नम्बरमा छ, यसको प्रमुख स्रोत नै सुर्तीजन्य पदार्थ हो। कोरोनाले पनि सबैभन्दा बढी असर श्वासप्रश्वास प्रणाली र फोक्सोलाई पुऱ्याउँछ। गुटखा, खैनी, सुर्तीजन्य पदार्थ चुरोटका निकोटीन, टार, कार्बन कक्ष तथा भेन्टिलेटर आवश्यकता पर्ने र त्यस्ता सङ्क्रमित व्यक्तिमा मृत्युको जोखिम पनि उच्च रहने जनाइएको छ। यस्ता केमिकलले स्वास्थ्यलाई गम्भीर असर पुऱ्याउँछ। अहिले पनि कोरोनाको जोखिम बढ्न नदिन सबैले बढी सतर्कता अपनाउन जरुरी छ। बन्दाबन्दीको अवस्था हटे पनि व्यक्तिगत स्वास्थ्य सावधानी अपनाउन छोड्नु हुँदैन।

प्रयोगशालाका ...

सरकार-समुदाय-सहकारी अभियानको समर्पण राष्ट्रिय अभियानको भवनमा

नागरिकस्तरबाट स्थापित पीसीआर परीक्षण प्रयोगशालाका लागि सामाजिक उत्तरदायित्व अन्तर्गत सहकारी अभियान मार्फत सहयोग गरिएको बताए।

विश्वमा महामारीको रूप लिइरहेको कोरोना भाइरसको संक्रमण नियन्त्रणमा सरकारलाई सहयोग पुऱ्याउन नागरिकस्तरबाट कनकाई-४ को टीहोमस्थित समर्पण राष्ट्रिय अभियानको भवनमा पीसीआर परीक्षण प्रयोगशाला स्थापना गरी सरकारलाई हस्तान्तरण गर्न लागिएको एकका लागि एक अभियानका संयोजक महेन्द्रकुमार गिरीले जानकारी दिए। मेची अस्पतालको मातहतमा रहने गरी उक्त पीसीआर परीक्षण प्रयोगशाला सञ्चालन हुने बताउँदै उनले हालसम्म एक करोड ६८ लाख रुपैयाँ संकलन भइसकेको र ४७ लाख रुपैयाँ खाद्यान्न, मिटिएम, आरडिटीलगायतमा खर्च भएको बताए।

कार्यक्रममा अभियानका साभेदार संस्थाका सदस्यहरु कुमार भट्टराई, निर्मल भट्टराई, हरि शर्मा, अर्जुन चुडाल, सञ्जीव घिमिरे, राजेन्द्र चौलागाईं, प्रशान्त भण्डारी लगायतको सहभागिता रहेको थियो। सोही कार्यक्रममा मोटरसाइकल स्पेयर पार्ट्स व्यवसायी संघ समिति विर्तामोडले २५ हजार रुपैयाँ प्रदान गरेको थियो। मोटरसाइकल स्पेयर पार्ट्स व्यवसायी संघ समिति विर्तामोडका अध्यक्ष उपेन्द्र वानियाँ, उपाध्यक्ष निरज चुडाल, सचिव डिल्ली थापाले एकका लागि एक अभियानका सहसंयोजक बस्नेतलाई उक्त रकम हस्तान्तरण गरेका थिए।

त्यस्तै नेपाल यातायात स्वतन्त्र मजदुर संगठन ट्याङ्कर कमिटी चारआलीले पाँच हजार एक सय रुपैयाँ प्रदान गरेको थियो। उक्त रकम नेपाल यातायात स्वतन्त्र मजदुर संगठन ट्याङ्कर कमिटी चारआलीका अध्यक्ष तोकप्रसाद दुलाल, सचिव गोपाल श्रेष्ठ, सहसचिव घनश्याम वानियाँले अभियानका सहसंयोजक

बस्नेतलाई उक्त रकम हस्तान्तरण गरेका थिए। कार्यक्रमको सञ्चालन भापा जिल्ला सहकारी संघका सहसचिव भवानीप्रसाद दंगालले गरेका थिए।

संक्रमितमा ...

देखिएका छन्। अन्य ठाउँभन्दा यहाँ बढी नै लक्षण भएका सङ्क्रमित उपचार गराउन आउँछन्- उनले भने- ती कतिपय सङ्क्रमितलाई सघन उपचार कक्ष (आईसियु) र भेन्टिलेटरमा राखेर उपचार गराइरहेका छन्।

पाटन स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठानका निर्देशक डा. विष्णुप्रसाद शर्माले पहिलेभन्दा अहिले अस्पताल आउने सङ्क्रमितमा लक्षण देखिन थालेका उनले हालसम्म एक करोड ६८ लाख रुपैयाँ संकलन भइसकेको र ४७ लाख रुपैयाँ खाद्यान्न, मिटिएम, आरडिटीलगायतमा खर्च भएको बताए। कार्यक्रममा अभियानका साभेदार संस्थाका सदस्यहरु कुमार भट्टराई, निर्मल भट्टराई, हरि शर्मा, अर्जुन चुडाल, सञ्जीव घिमिरे, राजेन्द्र चौलागाईं, प्रशान्त भण्डारी लगायतको सहभागिता रहेको थियो। सोही कार्यक्रममा मोटरसाइकल स्पेयर पार्ट्स व्यवसायी संघ समिति विर्तामोडले २५ हजार रुपैयाँ प्रदान गरेको थियो। मोटरसाइकल स्पेयर पार्ट्स व्यवसायी संघ समिति विर्तामोडका अध्यक्ष उपेन्द्र वानियाँ, उपाध्यक्ष निरज चुडाल, सचिव डिल्ली थापाले एकका लागि एक अभियानका सहसंयोजक बस्नेतलाई उक्त रकम हस्तान्तरण गरेका थिए।

क्रेन भाडामा चाहिए

अब विर्तामोडमै २५ टन क्षमताको जापनीज क्रेन भाडामा उपलब्ध छ। चाहिएमा तत्काल सम्पर्क गर्नुहोला। साथै ग्रेडर, रोलर, ट्यांकर लगायतका निर्माण उपकरण भाडामा चाहिए सम्पर्क गर्नुहोला। गिट्टी, बालुवा लगायतका निर्माण सामग्री समेत उचित मूल्यमा उपलब्ध छ।
सम्पर्क: ०२३-४२१०५३/ ९८४२२३६८६/ ९८५२६७२१०२

बिर्ता (सेफ्टी तथा ढल सफाई)
बिर्तामोड, भापा
गुणाल बुढाथोकी
023-545402
9825952677
9825952680
सेफ्टी तथा ढल सफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्कनुहोस्।

सेफ्टी ट्यांकी सफा गर्नु परेमा हामीलाई सम्पर्क गर्नुहोला।
भापा सेफ्टी ट्यांकी तथा ढल सफाई
बितमोड सम्पर्क
राजकुमार श्रेष्ठ
९८५२६७२००५
९८०६०१०४१०
९८४२६३४६२७
०२३-५४६००५
दमक सम्पर्क:
देवी सिटौला
९८२४७७९८५
९८४२७६०२६५
९८४३३३२४३०
भापामै सबैभन्दा ठूलो म्याकुम सिस्टमको ट्यांकीबाट सफाई गरिन्छ।

स्वार्थरहित सेवाको खाँचो

जल जीवन हो, बाँच्ने आधार र दुःखको कारण पनि । जलबिनाको जीवनको कल्पना जसरी गर्न सकिने त्यसैगरी समाज एवम् राष्ट्रको समृद्धिको आधार पनि निर्माण सम्भव छैन । प्रकृति प्रदत्त सुन्दर उपहार मध्येको एक तर महत्वपूर्ण जल सम्पदाका कारण हामी विश्वमै परिचित छौं । अथाह जल सम्पदाको अनन्त स्रोतका रूपमा रहेका हिमालहरू नै हाम्रो शक्तिका स्रोत पनि हुन् । यसको सदुपयोगले विद्युत् उत्पादनदेखि सिँचाइसम्म र निर्माणदेखि विघटनसम्म थोरै जनशक्तिका माध्यमबाट समृद्धि हासिल गर्न सकिन्छ । त्यसैले अथाह जल भण्डारको समुचित उपयोग गरी नेपाली जीवन र राष्ट्रको समग्र विकास गर्नु आजको आवश्यकता हो ।

जल जसरी बाँच्ने आधार हो, त्यसरी नै दुःखको कारण पनि बन्ने गरेको छ । वर्षायाममा हुने अधिक वर्षाले बाढी र पहिरोको माध्यमबाट वर्षानि सयौं जीवनको अन्त्य हुने गरेको छ भने हजारौं परिवार विस्थापित र बेसाहारा बन्ने गरेका छन् । यसको कारण र उपचार खोज्दा-खोज्दै, सुरक्षित रहन चाहँदा-चाहँदै कति पुस्ता अस्त भइसकेका छन्, तर पीडा जहाँको तहाँ छ । यही पीडा छ दक्षिणी भाषाका बासिन्दाको । यहाँ भएर बग्ने कन्काई, विरीड लगायतका ठूला नदीका कारण लाखौं विवाह जमिन सिँचित छन् र परिणाममा अन्नरुपी ऐश्वर्य भित्र्याउन सहज भएको छ । त्यस्तै यिनै नदीमा जलस्तर बढ्न जाँदा प्रत्येक वर्ष अमूल्य जीवन खोसिएको छ भने हजारौं परिवार घरवारविहीन बन्न पुगेका छन् । कन्काई नदीले वर्षौं धार परिवर्तन गर्दा हजारौं परिवारको उठिबास हुने गरेको छ भने हजारौं विवाह जग्गामा लगाएको अन्नबाली नष्ट हुने गरेको छ ।

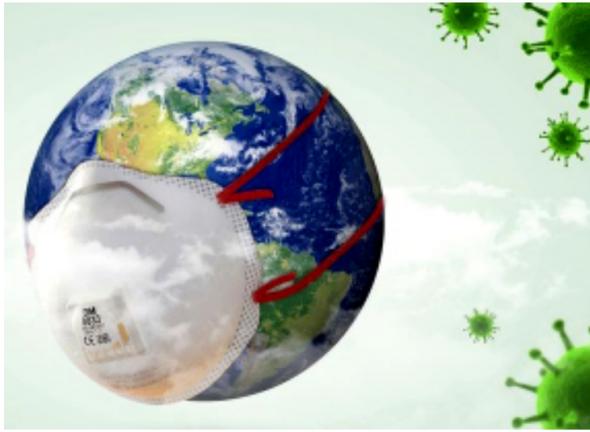
विगतभन्दा यो वर्ष अधिक वर्षा भइरहेको छ । जसका कारण मेचीदेखि पश्चिमका सबै साना, ठूला नदीहरूमा जलस्तर बढेको छ । त्यसमा पनि भाषाको दुःख समेत भनिने कन्काई, विरीड जस्ता नदीहरूले किनारका बस्ती बगाउने र डुबाउने गर्नाले त्यस क्षेत्रका जनता आहत छन् । अहिले कन्काईको बाढीले भाषा गाउँपालिका वडा नं. ७ मा रहेको जनताको तटबन्ध भत्काएर त्यहाँको सयौं विवाह जमिनमा लगाएको धान नष्ट गरेको छ । कन्काईको भंगालो गाउँ पस्दा त्यहाँका एक सयभन्दा बढी परिवार विस्थापित भएको पालिकाका अध्यक्ष जयनारायण साहले बताएका छन् । बाढीका कारण भाषा गाउँपालिकाका १, २ र ७ नम्बर वडाका अधिकांश बस्ती डुवानमा परेका छन् । यसैगरी विरीड, रतुवा, निन्दा र मेची नदीले समेत किनारका बस्तीहरूलाई जहिल्यै कटान र डुवानको त्रासमा राख्ने गरेका छन् ।

अजस्र स्रोतका रूपमा रहेका नदीहरूलाई व्यवस्थित ढंगले तटबन्ध गर्ने हो भने धार परिवर्तनबाट हुने क्षति कम गर्न सकिने थियो । त्यस्तै नदी किनारका खेर गइरहेको जमिनलाई उत्पादनशील काममा प्रयोग गर्न र आयआर्जनको बलियो आधार तयार गर्न सकिन्छ । यसका लागि स्थानीय, प्रदेश र संघीय सरकारको चासो, अग्रसरता र प्रतिबद्धता चाहिन्छ । अनुत्पादक, विलासिता र स्वार्थपूर्ण खर्चहरू जोगाएर नदीलाई व्यवस्थापन गर्ने नीति र कार्ययोजनाले जनताको जिउधनको रक्षा गर्न सक्छ । यसतर्फ स्थानीय जनप्रतिनिधिसहित संघीय सरकारको गम्भीर चिन्ता हुनुपर्छ । अनि मात्र वर्षौं बाढी-पहिरो, डुवान र कटानको पीडाबाट स्थानीयबासीलाई मुक्त गर्न सकिन्छ र राष्ट्रको समृद्धिमा पनि ईँटा थप्न सकिन्छ ।

कोरोना कहर र बिरामी पृथ्वी

डा. रामहरि पौड्याल

कोभिड-१९ को प्रकोप एकाइसौं शताब्दीको आधुनिक विकास र आविष्कारले शिखर चुमेको बताइरहेदा अचानक देखिएको एक ठूलो वैश्विक त्रासदी हो । यो लेख तयार हुँदासम्म विश्व आतंकबाट प्रताडित एक करोड ४४ लाख जनाभन्दा बढी संक्रमित भएका छन् भने छ लाखभन्दा बढीको असाध्यै मृत्यु भएको छ । विश्वका भरपर्दा र अत्याधुनिक टाईमका युरोप र अमेरिकाका स्वास्थ्यसेवा प्रणाली असफल ठहरिएका छन् । लाखौं मानिसको भविष्य अनिश्चित देखिएको छ । करोडौंका जीविकाको माध्यम खोसिएको छ । आज सबैको ध्यान आफ्नो जीवन कसरी बचाउने भन्नेमा सीमित भएको छ । यो विषय परिस्थितिमा सबैको हितरक्षण गर्न हामीहरू सामूहिक भलाइका लागि के गर्न सक्छौं ? भन्ने सकारात्मक सोच र भावनाको विकास गर्दै, हामीले आफ्नै संकटबाट बच्ने उपाय खोज्नुपर्ने हुन्छ । भविष्यमा आइपर्ने जोखिमलाई रोक्न हामी यस संकटबाट के सिकन सक्छौं भनेर पनि अगाडि हेर्नुपर्दछ । कोभिड-१९ आधुनिक, प्रविधिले उन्नत समाजहरू कतिको जोखिममा रहेछन् भन्ने कुराको ठूलो संकेत हो ।

बिरामी पृथ्वी

सबैभन्दा ठूलो पाठ यो हो कि कोभिड-१९ एक महामारीभन्दा धेरै ठूलो प्रलयको पूर्व जानकारी हो । यो हाम्रो पृथ्वी ग्रहको विग्रदो विग्रदो स्वस्थ र भयानक बिरामीको लक्षण हो । प्रकृतिसँग मानवताको डिसफरन्स (अस्वाभाविक) सामाजिक सम्बन्धले यो डरलाग्दो रोग निम्त्याएको छ । डा. मारिया नीरा, डब्ल्यूएचओ (विश्व स्वास्थ्य संगठन) निर्देशक, सार्वजनिक स्वास्थ्य विभाग, भनुहुन्छ- हरेक दिन हामी जैविक विविधता (पृथ्वीमा पाइने जीवनको विविधता)मा निर्भर गर्दछौं, हामीलाई जीवित र स्वस्थ राख्नका लागि हामीले सास फेर्ने हावा, पिउने पानी, खाने खाना र लिने औषधि- सबै स्वस्थ ग्रहका उत्पादन हुन् । जब हामी पृथ्वीलाई क्षति गर्दछौं, हामी हाम्रो आफ्नै स्वास्थ्यलाई हानि गर्छौं । मानव पनि कुनै अन्य प्रजाति जस्तै संवेदनशील हुन्छ । यो धर्ती ८४ लाख योनीको साभ्वा वास्तव्य हो भन्ने सत्यलाई हामीले सम्झनुपर्छ । एकअर्काको सहअस्तित्वलाई स्वीकार्नु पर्दछ ।

कोरोनाको फैलावट

कोभिड-१९ एक जुनोतिक भाइरस हो, जसको अर्थ यो जङ्गली जनावरबाट मानिसमा फैलिएको हो । इकोसिस्टम विनाश, प्रजाति गुमाउने, ग्लोबल वार्मिङ, जोखिमपूर्ण मानवसँगको सान्निध्य, अवैध वन्यजन्तुको शिकार र व्यापार- यो सबै मानवीय अति र धर्तीमा पुन्याइएको क्षतिको एक वैश्विक नेटवर्कमा महामारीको रूपमा विकसित भएको देखिन्छ । कोभिड-१९ कुनै पृथक् घटना होइन । अनुसन्धानले देखाउँछ कि मानवमा सबै ज्ञात संक्रामक रोगको ६० प्रतिशत र सबै उदाउँदा संक्रामक रोगको ७५ प्रतिशत जुनोतिक मानिन्छन् । जब हामी प्राकृतिक वास्तव्यमा जान्छौं र अफ बढी वन्यजन्तुको शोषण, अवैध शिकार गर्छौं, मानव र रोग बोक्ने प्रजातिहरूबीचको सम्पर्क बढ्छ । भूमण्डलीकरण र आधुनिक जीवनका अन्य पक्षले प्रजातिलाई सिध्याइरहेका छन् र अभूतपूर्व दरमा इकोसिस्टमलाई नोक्सान गरिरहेका

छन् ।

मौसम परिवर्तन

जुनोतिक रोगहरूले मात्र गरीब ग्रहको स्वास्थ्य विग्रिएको नभएर मौसम परिवर्तन अर्को एउटा ठूलो (अलार्मिङ कल) गम्भीर संकेत हो । यसले सम्भावित रूपमा भावी पुस्ताका लागि अस्तित्वगत जोखिम निम्त्याउँछ । यसले विश्वव्यापी रूपमा लाखौंलाई वास्तविक समयमा प्रभाव पार्दछ । उदाहरणका लागि विश्वको बढ्दो चक्रवात, अमेजनमा सल्फिको डडेलो, अस्ट्रेलियामा लागेको बस फायर, नेपालमा गेहेको बाढी, पहिरो जस्ता चरम मौसमी घटना छन् । मौसममा परिवर्तनले बहुप्रभाव पार्छ, अन्य समस्या निम्त्याउँछ, इकोसिस्टम स्थिरतादेखि खाद्य उत्पादन र मानव द्रन्द शुरु गराउँछ । इकोसिस्टम, जैविक विविधता नोक्सानीले ग्रहको सामान र सेवाहरू प्रदान गर्ने क्षमतालाई खतरनाक बनाइरहेको छ- उदाहरणका लागि, हाम्रो मौसम ढाँचा, जलचक्र प्रभावित, जलवायु परिवर्तन, महत्वपूर्ण प्रजातिको वास्तव्य नष्ट । रसायन र फोहोरले हावा, माटो, पानीलाई प्रदुषित गर्दछ । प्रत्येक वर्ष लाखौं निरपराध वन्यजन्तु, पशुपन्छीमात्र नभएर जलचक्रहरू मारिएका छन् मानव सिर्जित प्रदुषणका कारण । यी सबै खतराका घण्टीले स्पष्ट गर्दछ विग्रदो ग्रहको स्वास्थ्य । त्यसैले हाम्रो स्वास्थ्य छिटो खस्कैँदै गइरहेको छ ।

अमेरिकाको हार्वर्ड स्कुल अफ पब्लिक हेल्थका आरोन बर्नस्टेन भन्नुहुन्छ- 'प्राकृतिक स्थानहरूको विनाशले वन्यजन्तुलाई मानिससँग बस्न बाध्य तुल्यायो र मौसम परिवर्तनले जनावरलाई पनि सर्न बाध्य पारेको छ ।' यसले रोग जन्माएको छ र मानिसहरूलाई संक्रमित बनाइरहेको छ । हामी लामो समयदेखि जलवायु संकट र एक पारिस्थितिक संकटको सामना गरिरहेका छौं । अब हामी अर्को संकटको बीचमा छौं, त्यो हो एक-आपसमा जोडिएको महामारी । आर्थिक सुधारमा मात्र ध्यान दिन पर्याप्त छैन । एउटा सम्पूर्ण दृष्टिकोणमा आधारित लचिलोपन र मौलिक प्रणालीको ठूलो खाँचो छ । यसको मतलब हाम्रो विश्वव्यापी साभ्वा दृष्टिकोणको संरक्षण र दिगो व्यवस्थापन हो- जस्तै हाम्रो वातावरण, पृथ्वीका वनस्पति र पशु प्रजातिको समृद्ध विविधता- हाम्रो समाजमा प्राथमिकताका आधारको केन्द्र हुनुपर्दछ ।

ग्लोबल सम्मेलन २०२० को अपेक्षा र स्थान

यो बढ्दो विश्व तापक्रम रोक्न उपायहरूबारे छलफल गर्न १० दिनसम्मको सम्मेलन हो, जसमा विश्वभरका दुई सय नेतासहित करिब ३० हजार मानिसले भाग लिन्छन् । संयुक्त राष्ट्र जलवायु परिवर्तन कार्यकारी सचिव प्याट्रिसिया एस्पिनोसाले भन्नुभयो- कार्यक्रम स्थगित गर्नु बाहेक अरु कुनै उपाय छैन । तर, यो महामारीले जलवायु परिवर्तनको चुनौतिबाट हाम्रो ध्यान भन्न गर्नुहुँदैन । गत वर्षको असफल म्याड्रिड सम्मेलनपछि सन् २०२० मा गरिने अर्को विश्वव्यापी मौसम बैठक बेलायतको ग्लोसो सम्मेलनमा धेरै अपेक्षा गरिएका थिए ।

यो वर्ष 'प्रकृतिका लागि सुपर वर्ष' बन्न लागेको थियो- विश्व २०२० भन्दा पहिले जैविक विविधताको संरक्षण र पुनःस्थापनाको विश्वव्यापी योजनामा सहमत हुन लागेको थियो । जसमा प्राकृतिक समाधानले साथ दिने अपेक्षा गरिएको थियो । जलवायु परिवर्तनका लागि महत्वपूर्ण मुद्दा र पेरिस सम्मेलनका आधारमा देशहरूले आफ्नो उत्सर्जन कम गर्न नयाँ प्रतिबद्धता प्रस्ताव गर्ने अपेक्षा गरिएको थियो । अन्तर्राष्ट्रिय समुदायले पनि रसायन र फोहोरको राम्रो व्यवस्थापनका लागि एउटा रूपरेखा तय गर्नुपर्ने थियो । कोभिड १९ ले छर्लङ्ग पार्दछ कि हामीले यी एजेन्डामा सहमत गर्नुपर्दछ । तिनीहरू आर्थिक र सामाजिक भविष्यका लागि ब्युत्पन्न बनाउनका लागि साधन हुनु जुन प्रकृतिलाई हामीले योजना र निर्माण गरेका सबै वस्तुमा घरबाट सहरहरूदेखि खाद्यान्न प्रणाली समिलित गर्दछ ।

हामी व्यक्तित्व रूपमा वातावरण जस्ता साभ्वा वैश्विक चिन्ताहरूलाई प्रभावी रूपमा समाधान गर्न सक्दैनौं । यस भाइरसको फैलावटले एकैपटक प्रमाणित भएको छ र यो सबैका लागि, यस भूमण्डलीकरण गरिएको विश्वमा, त्यहाँ कुनै स्थानीय समस्या छैन, प्रदूषण र रोग फैलने ठाउँको कुनै सीमा छैन । कोभिड-१९ को बहुमुखी प्रभावको सामना गर्नुपर्दा, बहुपक्षीय विकासको क्रममा छ । सरकारहरू,

व्यवसायहरू, संयुक्त राष्ट्रसंघ, अन्तर्राष्ट्रिय संगठनहरू, वैज्ञानिकहरू र व्यक्तिगत नागरिकहरूले एकल विश्वव्यापी समुदायको रूपमा एकजुट हुनु आवश्यक छ जसबाट जनतालाई टालिन सक्ने जोखिमबाट जोगाउन सकिन्छ ।

कोभिड-१९ पछि, केही समान हुने छैन । तर, जीवन अफ राम्रो हुन सक्छ । हामीसँग सोच र प्रतिबन्धित गर्न केही समय छ । हुन सक्छ, हामीलाई यति धेरै चिजको खाँचो पर्दैन जस्तो हामीले सोचेका थियौं । हुनसक्छ, हामी हाम्रो जीवन धनिष्ठ सम्बन्ध, क्षणहरू, रचनात्मकताका साथ गर्न सक्छौं । हुन सक्छ, हामी हाम्रो जीवनमा वास्तवमै के महत्वपूर्ण छन् भनेर बुझ्दछौं : सुरक्षित हुनु र स्वतन्त्र हुनु । जब हामी कोभिड-१९ पार गर्छौं, हामीले जितेको कुरा जोखिममा पार्नुहुँदैन । आफ्नो वातावरण, हाम्रो समर्थन प्रणाली स्थिर गर्नका लागि के गर्नुपर्दछ, विभिन्न रूपमा बाँच्न कसरी प्रकृतिलाई पुनःस्थापना गर्न सक्दछौं भनेर हामीले सोच आवश्यक हो ।

अन्त्यमा

कुरा स्पष्ट छ, विश्वले केवल कोभिड-१९ को खोप विकास गर्न सक्छ यसलाई जब 'काम सकियो' आर्थिक इञ्जिनहरूलाई रातोमा बदल्नुहोस् मात्र भनिरहेका टिकाउन नवीनता र हरियो लगानीलाई प्रोत्साहित गर्न हामीले सबैलाई प्रेरित गर्नुपर्छ । यतिबेला धेरै सरकारहरूले उदारता साथ हस्तान्तरण गरिरहेका उदार र अनुदान केवल आवश्यकता मात्र होइन, दिगो विकासको दिशामा प्रत्यक्ष आर्थिक प्रगति गर्ने अवसर पनि हुन् । भविष्यको महामारीबाट बच्न यो एक महत्वपूर्ण बीमा नीति हो । मौसमलाई स्थिर पार्न हामीसँग पेरिस सम्मेलन विश्वव्यापी तापमान २ डिग्री सेल्सियसभन्दा बढी पूर्व औद्योगिक स्तरभन्दा माथि राख्नका लागि छ । यसले २ डिग्रीसम्ममा हरितगृह ग्यास उत्सर्जन शुद्ध शून्यमा कम गर्न रक्षान्तर गर्दछ । जैविक विविधता र इकोसिस्टम स्थिरताका लागि, जैविक विविधताको नोक्सान रोक्न हामीलाई समान बन्धित लक्ष्यको आवश्यकता छ । त्यसो त लक्ष्य निर्धारण एकलैले काम गर्दैन । ती हासिल गर्न सरकारहरूले कडा परिश्रम गर्नुपर्छ । हामीसँग अहिले महत्वपूर्ण समय छ, कोभिड १९ को संकटबाट उत्पन्न 'बेलआउट' कार्यक्रम र वित्तीय प्रोत्साहन प्याकेजका लागि धन्यवाद ।

बेलायतका इण्डियन मूलका अर्थमन्त्री ऋषि सुनाकले अर्थतन्त्र उकास्न र बेरोजगारी कम गर्न तीन सय ५० अर्ब पाउन्ड बराबरको विभिन्न प्याकेजको घोषणा गरेका छन् । कोभिड-१९ ले प्रभाव पारेको हस्पिटालिटी (पर्यटन, उड्डयन, होटल तथा रेस्टुरेण्ट) व्यवसायमा मूल्य अभिवृद्धिकर २० प्रतिशतबाट घटाएर ५ प्रतिशतमा भर्ना गर्ने घोषणा गरेका छन् । रेस्टुरेण्ट व्यापारलाई ध्यान दिँदै ग्राहकलाई अगस्ट महिनाभर ५० प्रतिशत छुट दिने योजना पनि अर्थमन्त्रीको छ । घरजग्गा व्यापारको क्षति कम गर्न पाँच लाख पाउन्डसम्मका घरलाई मालपोत शुल्क (स्ट्याम्प ड्युटी) मिनाहा गरिएको छ । यसका साथै युवा बेरोजगारी बढाउन २ दशमलव र १ बिलियन पाउन्डको 'किकस्टार्ट' स्क्रिम ल्याउने घोषणा भएको छ । तथापि लकडाउनका कारण व्यवसाय बन्द भई कामदारलाई ८० प्रतिशत तलबको रूपमा सरकारले दिएको फर्लीस्क्रिम भने आउँदो अक्टोबरदेखि बन्द गर्ने घोषणा गरिएको छ । त्यस्तैगरी युरोपियन आयोगका अध्यक्ष उर्सुला भोन डर लेयनले 'हामी यस महामारीलाई हाम्रो अर्थतन्त्रलाई विभिन्न रूपमा पुनर्निर्माण गर्ने अवसरमा बदल्न सक्छौं, भन्दै युरोपेलीहरूको जीवनशैली परिवर्तन गर्ने वाचासहित यस पहलमा आठ सय अर्ब डलरभन्दा बढीको प्रतिबद्धता जनाउनुभयो । लकडाउनपछि साइकल र पैदल यात्रालाई प्रोत्साहित गर्नुहोस्, युकेका मेयरहरूले भने भन्ने शीर्षकमा बेलायतको प्रसिद्ध पत्रिका 'दि गार्डियन'मा नजिज र हेलेन लेख्छन्, बेलायती प्रधानमन्त्री बोरिस जोन्सनले क्षेत्रीय नेताहरूलाई भने जब लकडाउन आंशिक रूपमा हटाइन्छ तब फेरि कारको प्रयोगमा नाटकीय वृद्धि हुनबाट जोगिन मानिसलाई पैदल वा बाइकमा यात्रा गर्न प्रोत्साहन गर्नुपर्छ ।

यी संघन्त्रको साथ मौसम र प्रकृतिमा विज्ञान आधारित लक्ष्यहरूको संयोजन एक प्रमुख रणनीति हो जुन हामीले अहिल्यै तैनाथ गर्नु आवश्यक छ, दुईपटक जित्न, हामी भविष्यका आघातहरू विरुद्ध लचिलोपना निर्माण गर्दछौं र हामी स्वस्थ अर्थ व्यवस्थाहरू बनाउँछौं । किनभने टिकाउमा लगानी गर्नु भनेको हामीले प्रकृति वा जलवायुका लागि गर्न कुरा होइन । हामी हाम्रा लागि गर्छौं । भोलिको सुन्दर भविष्यका लागि गर्छौं । गोप

(लेखक बेलायतमा नवीकरणीय ऊर्जा र ऊर्जाको स्टोरेज विषयमा अनुसन्धानरत छन् ।)

जोम आचार्य

आफू सतामा रहेदा र त्यसको नेतृत्व गरिरहेदा कहिलेकाहीँ आफ्नो प्रतिबद्ध परिस्थिति सिर्जना हुन्छ र कहिलेकाहीँ सरकारको स्थिरता कै लागि प्रतिबद्ध परिस्थितिमा सबैको ध्यान अर्कैतिर मोडन सरकारबाट मुलुकमा घटना घटाउने या तिलस्मी कुराहरू सरकार प्रमुखबाट व्यक्त गरेर बहस भइरहेको कुरालाई क्रमभंग गर्ने अर्थात् विषयान्तर गर्ने प्रचलन राजनीतिमा मौलाउँदै गएको छ । र, यस्तो प्रकारको राजनीतिले नेपालमा प्रवेश पाएको छ पछिल्लो समय नेपालमा नेतृत्व गरिरहेको नेकपा सरकारको र त्यो सरकारको नेतृत्वको पार्टीभित्रबाट सरकार र पार्टीबीच मतमतान्तर विरोध र फरक विचार सरकारविरुद्ध भागिँदै क्रमको बाक्लिन्दै गएको अवस्थामा यहाँनै सरकारले विषयान्तर गर्ने क्रमभंग गर्ने शिलशिलामा सरकारबाट नयाँ नेपालको नक्सा सार्वजनिक गरे र मुलुकको ध्यान नक्सा प्रकरणमा जोड दियो । नेपालको नक्सा सार्वजनिक प्रकरणपछि प्रधानमन्त्री केपी ओलीमाथि भारतीय मिडिया ओलीविरुद्ध प्रस्तुत भए र यो प्रस्तुतिले प्रधानमन्त्री ओलीलाई लाग्यो अब भारत मलाइ (ओली) लाई हटाउन लाग्छ । यहाँनै ओली राजनीतिमा फेल भए उनको संसय र शंका र आफैमाथि अविश्वासका कारण प्रधानमन्त्रीलाई अब

भारतले मलाइ हटाउँछ यस्तो 'लागेको कुरा' मनगढन्त कुरामा उनले पार्टीभित्र ठूलै तरंग ल्याउने गरी मलाइ हटाउन भारत परास्त अर्थात् भारतीय निर्देशनमा लागेको भन्ने अभिव्यक्ति दिए । उनको त्यो अभिव्यक्तिले पोखरीमा सामान्य तरंग त नेकपाभित्र त छ्दै थियो यसपटक यस्तो प्रकारको तरंग र भाइब्रेसन ल्यायो कि यसले त्यो पोखरीबाट कसैलाई त विस्थापित त गर्छ नै । नेकपाका अर्का अध्यक्ष प्रचण्ड, माधव नेपाल, भलनाथ खनाल, वामदेव गौतम लगायतहरूबाट प्रधानमन्त्री केपी ओलीको प्रधानमन्त्री र अध्यक्ष दुवै पदबाट राजीनामा मागेपछि आएको तरंगले सरकारबाट ओलीलाई विस्थापित गर्ने या पार्टीलाई एकीकरण पूर्वको अवस्थामा पुऱ्याउने हो त्यो अहिले बढिँदै गएको घटनाक्रमले यस्तो अनुमान गर्ने पार्टीभित्रै छन् ।

प्रधानमन्त्री केपी ओलीको राजीनामा पार्टीभित्रबाट मानु श्रेष्ठ कारणहरू होलान उनको राजीनामामाको माग पार्टीभित्रबाट उठिरहेदा त्यसलाई भारतसँग जोडेर हेर्नुभन्दा ओलीजीले प्रधानमन्त्रीको कुर्सी सम्हालेदेखि राजीनामामाको मागको वातावरण, पृष्ठभूमि स्वयम् ओलीजीले नै तयार गर्दै जानु भएको हो । जस्तो अधिनायकवादको सौख पाउँदै जानु शक्तिको वासना बढ्दै जानु सविधान नीति-नियम विपरीत विधेयक प्रस्तुत गर्नु, संवैधानिक निकायहरू पंगु बनाउने प्रयत्न गर्नु, भ्रष्टाचार र मुलुकमा सुशासन कायम गर्न नसक्नु नै उनको अलोकप्रियता भयो । यिनै कारणबाट नेकपाभित्र अहिलेको मौजुदा गणतन्त्रलाई संस्थागत

ओलीको रणनीति प्रचण्डलाई थर्काउँदै लैजाने

गर्दै परिमार्जित गर्दै जाने र प्रजातन्त्र र सञ्चार र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रताप्रति उदारभाव भएकाबाट नै उनको प्रखर विरोध भएको छ र विपक्षीको भूमिका निर्वाह गर्दै आएका छन् । नेकपाभित्र ओलीको राजीनामा मागिएको प्रति नेपाली कांग्रेस उदासीन छ र यो कांग्रेसको उदासीनता पनि ओलीलाई अप्रत्यक्ष सुरक्षा कवच भएको छ । ओलीको असफलता अलोकप्रियता र उनको अराजनीतिक, असंवैधानिक कार्यशैली भोलि गणतन्त्रका लागि कति क्षतिदायक छ । त्यो नेपाली कांग्रेसले देखेर मौन रहेता पनि नेकपा पार्टीभित्रबाट कांग्रेसले गर्नुपर्ने कार्य गरिरहेका छन्, त्यो

पनि प्रजातन्त्रक प्रक्रियाबाट ।

नेकपाको स्थायी समितिको बैठकबाट ओलीजीको राजीनामा मागिएपछि नेकपाको आन्तरिक राजनीतिक किचलो छत्ताछुल्ल भएको हो र स्थायी समितिमा अल्पमतमा रहेका प्रधानमन्त्री स्थायी समितिको बैठक पटक-पटक बस्ने भने पनि कुनै पनि दिन स्थायी समितिको बैठक बसेन र यसलाई व्यवस्थापिका कारण भन्दै स्थगित गरियो । प्रचण्ड, माधव नेपाल, भलनाथ खनाल, वामदेव गौतम स्थायी समिति, सचिवालय र केन्द्रीय समितिबाटै यो मुद्दाको अवतरण गर्न चाहन्छन् । यिनीहरू नीति-नियम, विधि-

विधान पार्टी प्रक्रियागत पार्टीको विवाद मतमतान्तर र प्रधानमन्त्री ओलीजीको राजीनामा प्रकरण टुल्याउन चाहन्छन् भने ओलीजी स्थायी समितिको बैठक साँदै जाने र यसरी आफ्नो प्रधानमन्त्रीत्व लम्बाउँदै जाने एउटा समूह विधिसंगत जाने र ओलीजी पार्टीभित्र पनि अधिनायक प्रवृत्ति देखाउँदै जाने भएकोले पार्टीभित्र ठूलै दुर्घटना हुने संकेत छ । जुन दुर्घटना सम्भन्धि आड जिउिड हुन्छ । नेकपाभित्र दुईजना अध्यक्ष हुनु नै शक्ति संघर्ष शुरु हुनु हो । दुई अध्यक्ष स्थानाले त्यहाँ द्वन्द्वको विजापोषण भयो र त्यसको नतिजा हो यो । दुईजना अध्यक्ष बीचको यो गुटबन्दीमा अहिले दुश्मना र मिडियामा प्रचण्ड ओलीमाथि भारी देखिए पनि ओली टस न मस देखिँदैछन् । ओलीको रणनीति या अश्र भन्ने स्थायी समितिको बैठक लम्बाउँदै जाने र प्रचण्ड समूहलाई थर्काउँदै लैजाने र अर्को रणनीति प्रचण्ड समूहमा फुट ल्याउने चाहे त्यो मंसिरमा महाअधिवेशनको कुरा उठाएर हुन्छ की या अबको अधिवेशनमा अध्यक्ष एवम् प्रधानमन्त्री दुवै जस्ता कुराहरू उठाएर हुन्छ या शितल निवासमा भेट प्रसंग राखेर हुन्छ ।

तर, प्रधानमन्त्रीको यो अश्रले उनका सहयात्री अरु बढी आक्रोशित र आक्रामक हुँदै जाने र दिक्कती बनाएर पार्टीभित्र कुनै दुर्घटना घटाउन उनको यो अश्र सहयोगी हुन सक्छ । प्रधानमन्त्रीको कोही शत्रु छ भने त्यो कोही होइन ऊ भित्रको 'घमण्ड अहंकार' र 'मै हुँ' भन्ने भाव र साहस पनि हो र त्यो साहस कहिलेकाहीँ दुसाहस देखिनु नै हो ।

कोरोनाका कारण लाखे नाच स्थगित

बिर्तामोड, साउन १०। नेवा: पासा मुना पुच: बिर्तामोडले यसवर्षको लाखे नाचको आयोजना स्थगित गरेको छ।

हरेक वर्ष नागपञ्चमीदेखि कृष्ण जन्माष्टमीको भोलिपल्टसम्म निकालिदै आएको लाखे नाच यस वर्ष स्थगित गरिएको अध्यक्ष दिनेश श्रेष्ठले जानकारी दिए।

नेवार समुदायको मौलिक तथा सांस्कृतिक पर्व लाखे नाच विश्वमा महामारीको रूप लिइरहेको कोरोना भाइरस संक्रमणको जोखिमका कारण नेपाल सरकारको कोभिड-१९ सम्बन्धीको निर्देशनलाई पूर्णरूपले पालना गर्दै यस वर्ष स्थगित गरिएको नेवा: पासा मुना पुच: बिर्तामोडका अध्यक्ष श्रेष्ठले बताए।

अर्जुनधारा-६ मा रहेको भीमसेन मन्दिरको प्राङ्गणमा नागपञ्चमीको दिन शनिवार लाखे नाच संरक्षक लक्ष्मी श्रेष्ठले क्षमा पूजा गरेर यस वर्षको लाखे नाच विसर्जन गरिएको बताइएको छ।

कार्यक्रममा नेवा: पासा मुना पुच: बिर्तामोडकी निवर्तमान अध्यक्ष ईश्वरा श्रेष्ठ, सल्लाहकार दिनेश शाक्य, भीमसेन मन्दिर समितिका अध्यक्ष राजु श्रेष्ठ लगायतको सहभागिता रहेको कार्यालय सचिव सञ्जय श्रेष्ठले जानकारी दिए।

‘कोटीहोमको पीसीआर ल्याब छिट्टै सञ्चालनमा’

बिर्तामोड, साउन १०। प्रदेश नम्बर १ का आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्री हिक्मत कार्कीले जनस्तरबाट भापाको कोटीहोममा स्थापना भएको कोरोना भाइरस परीक्षण गर्ने पीसीआर ल्याब सञ्चालनको जिम्मा सरकारले लिने बताएका छन्।

मन्त्री कार्कीले आफू, आफ्नो मन्त्रालय र सामाजिक विकास मन्त्रालयसँग कुरा भएरै सामाजिक अभियन्ताहरूले एकका लागि एक अभियान शुरु गरेको बताउँदै अभियानले सरकारलाई सहयोग र जनहितका लागि गरेको काममा कसैले अवरोध पुऱ्याउन नसक्ने बताए।

अन्तर्राष्ट्रिय भाषाली अस्पतालले शुक्रवार साँझ आयोजना गरेको भर्चुअल बैठकमा प्रमुख अतिथि रहेका मन्त्री कार्कीले ल्याब स्थापनामा कठिंकतैबाट अवरोध आए त्यसलाई हटाउन आफू प्रतिबद्ध रहेको स्पष्ट पारेका छन्।

अभियानले कनकाईको कोटीहोमस्थित समर्पण भवनमा ल्याब स्थापना गरिसकेको छ भने अहिले सरकारलाई हस्तान्तरण गर्ने तयारी भइरहेको छ।

तर, स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय, स्वास्थ्य आपतकालीन तथा विपद व्यवस्थापन इकाइको नाममा भाषामा मेची अस्पतालमा मात्र ल्याब सञ्चालनको स्वीकृति दिने पत्र आएको बताइएको छ। मन्त्री कार्कीले ल्याबको संख्या बढाउनुपर्नेमा स्थापना भइसकेको ल्याब चल्न नदिने भनेर भ्रमपूर्ण कुरा आउनु गलत भएको बताए।

‘यो ल्याब कुनै हालतमा रोकिदैन, छिट्टै सञ्चालनमा आउछ’-मन्त्री कार्कीले भने- ‘यदि त्यस्तो पत्राचार भएको हो भने त्यो गलत हो, यो सच्याउनुपर्छ।’ प्रदेश नं. १ मा कतिमा पाँच वटा ल्याब हुनुपर्नेमा हाल तीन वटा मात्र रहेको र स्थापना भइसकेको ल्याब तुरुन्त सञ्चालनमा ल्याइने कार्कीको धारणा छ। मन्त्री कार्कीले भने- ‘यो पवित्र अभियानलाई कसैले

मनोबल कमजोर पार्ने गर्नुहुँदैन। तपाईंहरू (एकका लागि एक) अघि बढ्नुहोस्, कहाँ के मिल्दैन म कुरा गर्छु।’

मन्त्री कार्कीले सरकारले निजी क्षेत्रलाई पनि न्यूनतम शुल्क लिएर ल्याब सञ्चालनको अधिकार दिइसकेकाले सञ्चालनमा अवरोध आउन नसक्ने प्रस्ट पारे। मेची अस्पतालको मातहतमा ल्याब सञ्चालन हुन नसके एकका लागि एक अभियानलाई कानून संशोधन गरेर भए पनि अनुमति दिनुपर्ने उनको भनाइ छ।

अभियान शुरु हुनुभन्दा अगाडि आफूसँग पटक-पटक छलफल भएको कार्कीले बताएका थिए। ल्याबका विषयमा पनि आफू र सामाजिक विकास मन्त्रालयलाई अगाडि नै जानकारी गराइएको र कोटीहोम क्षेत्र भौगोलिक तथा अन्य हिसाबले पनि उपयुक्त स्थान रहेको उनको भनाइ छ।

त्यस्तै, मन्त्री कार्कीले समर्पण भवनमा सञ्चालनमा आउने ल्याबका लागि प्राविधिक खोजेर भए पनि ल्याउन जरुरी रहेको बताए। ‘प्राविधिक कहाँ छन्, मेचीमा, धरानमा वा विराटनगर, उनीहरूलाई ल्याउनुपर्छ’-मन्त्री कार्कीले बैठकमा भनेका छन्- ‘गाँठो कहाँ परेको छ, सरकारले फुकाउनुपर्छ।’

समाजका अध्यक्ष छत्र सुब्बाको अध्यक्षतामा भएको बैठकमा संघीय सांसद एलपी साँवा, राजेन्द्र लिड्डेन, नेपाली कांग्रेसका महामन्त्री विश्वप्रकाश शर्मा लगायत भाषाली राजनीतिज्ञ सहभागी थिए। उनीहरूले कोटीहोममा पिसिआर ल्याब स्थापना भइसकेको र यथासक्य चाँडो सञ्चालनमा ल्याउन सरकार लाग्नुपर्ने धारणा राखेका थिए।

बैठकमा अभियानका संयोजक महेन्द्रकमार गिरीले समुदाय, सहकारी र सरकारको सहकार्यमा ल्याब सञ्चालनमा आउने स्पष्ट पारेका थिए। हालसम्म एक करोड ६८ लाख रुपैयाँ संकलन भइसकेको र ४७ लाख रुपैयाँ

खाद्यान्न, भिटिएम, आर्डाटी लगायतमा खर्च भएको गिरीले बताएका थिए।

त्यस्तै, बैठकमा समाजका संरक्षक तथा निवर्तमान अध्यक्ष दिनेश पोखरेलले केही भ्रामक समाचारका कारण अन्यौलता सिर्जना भए पनि यथार्थ त्यस्तो नरहेको प्रष्ट पारेका थिए। उनले अभियानका नेतृत्व र सदस्यहरू चिनिएका सामाजिक व्यक्तित्व भएकाले नडगमगाईं काम गर्न अनुरोध गरेका थिए।

समाजका उपाध्यक्ष दिपक ओलीले सहजीकरण गरेको बैठकमा समाजका पदाधिकारी तथा सदस्यहरू, संरक्षक तथा सल्लाहकारहरू, राष्ट्रिय समितिका सदस्यहरू, अभियानका सहसंयोजक विनोद बस्नेत तथा सदस्यहरू तथा पत्रकारको सहभागिता रहेको थियो।

यसैबीच, समाजका तर्फबाट पीसीआर ल्याब खरिदका लागि रकम संकलन संयोजक तथा वरिष्ठ उपाध्यक्ष दीपक खनालले साउन १२ गते बिर्तामोडमा एक कार्यक्रमका बीच अभियानलाई २५ लाख रुपैयाँको चेक हस्तान्तरण गरिने बताए। बैठकमा उक्त रकमको डिजिटल चेक सार्वजनिक गरिएको थियो। त्यो सँगै डिजिटल माध्यमबाटै हस्तान्तरणको घोषणा समेत गरिएको थियो।

बिर्तामोड सरसफाई

बिर्तामोड, साउन १०। लकडाउन खुलेसँगै बिर्तामोडमा चेतनामूलक सरसफाई कार्यक्रम समेत शुरु गरिएको छ।

बिर्तामोड सरसफाई अभियानको श्रृंखला अन्तर्गत नेप्पिज टिन्स र जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय भापाको सहभागितामा शनिवार बिर्तामोड नगर सरसफाई गरिएको हो।

जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय भापाका प्रहरीहरू, नेप्पिज टिन्सका पदाधिकारीहरूको सहभागितामा बिर्तामोड नगर सरसफाई गरिएको नेप्पिज टिन्सका मनिजसर्ज बस्नेतले बताए।

जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालय भापाका प्रमुख पकाश जवेगुले जथाभावी फोहरमैलागनेलाई कडा कारवाही गरिने बताउँदै बिर्तामोड नगर सफा राख्न सबै जुटनुपर्नेमा जोड दिए।

स्वच्छता मेरो पहिचान, सफाईमा मेरो योगदान, सरसफाई अभियान देशव्यापी बनाऔं भन्ने मूल नारासहित विगत तीन

वर्षदेखि शुरु गरिएको बिर्तामोड सरसफाई अभियान अन्तर्गत हरेक शनिवार बिर्तामोडमा सरसफाई गरिँदै आएको बिर्तामोड सरसफाई अभियानका संयोजक विष्णु आचार्यले बताए।

कोरोना भाइरसको संक्रमणबाट बच्न जारी गरिएको लकडाउनको समयमा पनि अभियानकर्मीले टोलटोलमा सफाई अभियानलाई जारी राख्दै कोरोनाबाट बच्न टोलटोलमा सचेतना फैल्याउने काम गरेको उनले बताए।

मानसिक तनावले आत्महत्या बढ्यो

भापा, साउन १०। विश्वव्यापीरूपमा फैलिएको कोभिड-१९ को बढ्दो संक्रमणका कारण सरकारले गरेको बन्दाबन्दीको समयमा नेपालमा दुई हजार दुई सय १८ जनाले आत्महत्या गरेका छन्।

प्रहरी प्रधान कार्यालयका अनुसार चैत ११ देखि साउन ४ गतेसम्म बन्दाबन्दीको समयमा मात्र बिभिन्न तवरबाट उक्त व्यक्तिले आत्महत्या गरेका हुन्। आत्महत्या गर्नेमध्ये पुरुष एक हजार एक सय ७२, महिला आठ सय ११, बालक १४ र बालिका एक सय ४१ रहेका छन्।

प्रहरीका अनुसार भुटिएर सबैभन्दा धेरै व्यक्तिले आत्महत्या गरेका छन्। भुटिएर एक हजार आठ सय २८, विप खिएर तीन सय ४६, हाम फालेर १९, दुबेर १२, हातहातियारबाट आठ, आगो लगाएर चार र करेट लगाएर एकजनाले

आत्महत्या गरेका छन्। प्रहरीका केन्द्रीय प्रवक्ता, प्रहरी नायब महानिरीक्षक निरजबहादुर शाही आत्महत्याको मुख्य कारण मानसिक तनाव भएको बताए।

त्यस्तै, प्रहरीले आत्महत्या रोक्थाम तथा न्यूनीकरणका लागि स्थानीय तह र सरोकारवाला निकायसँग समन्वय गरी जनचेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन, समुदाय प्रहरी साभेदारी आत्महत्या गर्नेमध्ये पुरुष एक हजार एक सय ७२, महिला आठ सय ११, बालक १४ र बालिका एक सय ४१ रहेका छन्।

प्रहरीका अनुसार भुटिएर सबैभन्दा धेरै व्यक्तिले आत्महत्या गरेका छन्। भुटिएर एक हजार आठ सय २८, विप खिएर तीन सय ४६, हाम फालेर १९, दुबेर १२, हातहातियारबाट आठ, आगो लगाएर चार र करेट लगाएर एकजनाले

लागत साम्बेदारीमा लिफ्टिड सिँचाइ

भापा, साउन १०। पानीका मुहान सुक्दै गएपछि सुक्खाबाट प्रभावित बनेको कुम्भामय गाउँपालिकाले लिफ्टिड प्रविधिबाट सिँचाइ आयोजना सञ्चालन गर्ने भएको छ।

गाउँपालिकाले लिफ्टिड प्रविधिबाट तमोर नदीको पानीलाई नजिकका बस्तीमा पुऱ्याइ सिँचाइको प्रबन्ध गर्ने तयारी थालेको हो। गाउँपालिकाले चालू आर्थिक वर्षको बजेटमा नमूना सिँचाइ आयोजना सञ्चालनका लागि रु.३० लाख बजेट विनियोजन गरेको छ।

उक्त बजेटमा लागत साम्बेदारीको नीति अनुसार लाभान्वित हुने स्थानीयबासीको आर्थिक सहभागिता जुटाई नमूना आयोजना सञ्चालनमा ल्याइने गाउँपालिकाका अध्यक्ष जयबहादुर चेम्जोङले जानकारी दिए।

बडा नं. १, ३, ४ र ५ मा वृहत्

लिफ्टिड खानेपानी आयोजना सञ्चालन भइरहेको छ। अब सोही आयोजनाको पानीलाई सिँचाइमा उपयोग गरी कृषि उपज उत्पादनमा जोड दिन लागिएको हो। नमूना सिँचाइ आयोजना सञ्चालनका लागि गाउँपालिकाले कार्यविधि निर्माण गरिरहेको छ।

तमोर नदी आसपासका क्षेत्रलाई लक्षित गरी यो आयोजना सञ्चालन गर्ने लागिएको हो। नदी नजिकैका क्षेत्रमा आयोजना सञ्चालन गर्दा विद्युत् महशुस कम हुने भएकाले गाउँपालिकाले ती क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखेर आयोजनाको परिकल्पना गरेको बताइएको छ।

विगतमा प्रदेश सरकारबाट समेत लिफ्टिड सिँचाइ आयोजनाका लागि यहाँको सिम्ले गाउँमा सर्वे समेत गरेको थियो। तर, लागत रकम बढी हुने

भएपछि प्रदेश सरकारको उक्त कार्यक्रम रोकिएको अध्यक्ष चेम्जोङले बताए।

गाउँपालिकामा पर्ने साविकको यासोक, रानीगाउँ र स्यावरुम्बा गाविस सुक्खाबाट प्रभावित छन्। वर्षा कम हुँदै जानु तथा जथाभावी सडक निर्माण भएपछि यहाँ रहेका पानीका प्राकृतिक मूल दुई दशकअघिबाट क्रमशः सुक्दै गएका थिए।

खानेपानीको हाहाकार भएपछि यहाँ वृहत् पम्पिड खानेपानी आयोजना गत फागुनदेखि सञ्चालनमा आएको छ। सुक्खाप्रस्त क्षेत्र उर्वर भए पनि सिँचाइको अभावले मरुभूमिमा परिणत हुने अवस्थामा पुगेका छन्।

वसाइँसराइ रोक खानेपानीपछि सिँचाइको सुविधा पुऱ्याउनैपर्ने आवश्यकता खड्किएको गाउँपालिका अध्यक्ष चेम्जोङको भनाइ छ।

निःशुल्क बिरुवा वितरण

धुलावारी, साउन १०। मागूरमाडी सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह विट नं १ ले उपभोक्तालाई निःशुल्क बिरुवा वितरण शुरु गरेको छ।

आफ्ना उपभोक्तालाई कृषि कर्ममा प्रेरित गराउने उद्देश्यले बिरुवा उपलब्ध गराएको वन समूहका अध्यक्ष अमर लिम्बूले जानकारी दिए। उनका अनुसार उपभोक्तालाई वितरण गरिएका बिरुवाहरू घाँसको रूपमा पछि प्रयोग गर्न सकिने खालका छन्।

मागूरमाडी वनका धेरैजसो उपभोक्ता कृषि पेशामा आश्रित छन्। गाईबस्तु तथा बाख्रापालन गरेर बसेका उपभोक्ताका लागि ती बिरुवाले घाँसको काम गर्ने वन समूहका सल्लाहकार भक्तिप्रसाद आचार्यले बताए।

मागूरमाडी वन समूहमा रहेका छ सय ९० उपभोक्तालाई दुई हजार एक सयवटा

बिरुवा वितरण गरिनेछ। वन समूहले विभिन्न बिरुवाको विउविजन खरिद गरेर नर्सरीमा राखेको थियो। वीजविजन खरिदमा समूहको एक लाख रुपैयाँ खर्च भएको अध्यक्ष लिम्बूले बताए।

घर भाडामा

बिर्तामोडको महानन्द चौकमा रहेको तीन कोठाको घर भाडामा छ। भाडा लिन इच्छुकले त-सम्पर्क गर्नुहोला।
मो. ९८०६००६७३१

सेफ्टी ट्याङ्की तथा टल सफाई

अत्याधुनिक ट्राबो (Trabo) प्रविधि सिस्टमको टुको ट्याकीबाट सल्लोमा इन्धनरहित हलुक्का सेफ्टी ट्याकी सरसफाई गर्नु परेमा हामीलाई सम्मन्त्रहोस्।
चट्ट फोट मट्ट सेवा
सम्पर्क: ०२३-५५०६२०
९८४२९६५५७००, ९८०४९९३९१००,
९८०७९३०७४०, ९८१७९२९३९४

१००% रोजगारसहित

होटल तालिममा भर्ना खुल्यो

काठमाडौँबाट सञ्चालित एसीयन होटल ट्रेनिङको ५०% सहयोगमा अह हाम्रो शहर बिर्तामोडमा होटल तालिममा भर्ना खुल्यो। (तालिममा इण्डियन कुक, चाइनीज, कन्टिनेन्टल, इटालियन र वेटर)

हावा विषयोक्त :

- १) काठमाडौँको 5 Star होटलका सेफ्टार तालिम दिइने।
- २) तालिमलाई चाहिने सम्पूर्ण सामान काठमाडौँबाट ल्याइने।
- ३) तालिमपछि आफ्नो कम्पनीबाट विदेश पठाइने।
- ४) दल नभए पुर: रि-सल्लास गरी दल बनाइने।
- ५) तालिमपछि काठमाडौँ वा पोखराको Star होटलमा जब ट्रेनिङमा पठाइने।

नोट: तालिम धमाधम सञ्चालन भइरहेको छ तीट सिमित छ।

Asian Hotel Training Center
परिचय बस स्टेण्डबाट १०० मिटर दक्षिण होटल टाइम्सले अगाडि
बिर्तामोड: ९८१२३५१२७१, ९८०६०४७८०१, ९८१२३५१२२६, इटहरी: ९८१२३५१२७१, ९८१२३५१२७२

सामाजिक सुरक्षा परिचय-पत्र नवीकरण गर्ने सम्बन्धी अत्यन्त जरुरी सूचना

सामाजिक सुरक्षा नियमावली, २०७६को नियम ९मा सामाजिक सुरक्षा परिचयपत्र नवीकरण गर्नुपर्ने व्यवस्था बमोजिम यस नगरपालिकाको १० वटै वडाहरू सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीहरूले सम्बन्धित वडा कार्यालयमा उपस्थित भई तोकिएको ढाँचामा निवेदन दिई वि.सं. २०७७ साउन मसान्तभित्र अनिवार्य रूपमा आफ्नो सामाजिक सुरक्षा परिचयपत्र नवीकरण गराउनुहुन सूचित गरिन्छ। बालबालिका वा आफैँ उपस्थित हुन नसक्ने व्यक्तिको हकमा निजको आमा, बुबा, संरक्षक, माथवर वा स्याहार सुसार गर्ने व्यक्तिले निवेदन दिनुनसक्नेछ।

सामाजिक सुरक्षा परिचयपत्र नवीकरण गर्न आउँदा व्याजनुपर्ने कागजातहरू/ बडासचिबले संकलन गर्नुपर्ने कागजातहरू

- नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- पासपोर्ट साइजको २ प्रति फोटो
- बैंक खाता नम्बर
- बालबालिकाको हक जन्मवताको प्रतिलिपि
- सम्बन्ध विच्छेद गरी अर्को विवाह नगरेकी महिलाको हकमा सम्बन्धविच्छेद दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि र अर्को विवाह नगरेको प्रमाण।
- एकल महिलाको हकमा पतिको मृत्यु दर्ता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- न्यायिक पृथकीकरण गरी बसेकी महिलाको हकमा न्यायिक पृथकीकरण भएको प्रमाणपत्र।
- विवाह नगरेको महिलाको हकमा वडाको सिफारिस-पत्र
- अपाङ्गता भएको व्यक्तिको हकमा नगरपालिकाबाट जारी भएको अपाङ्गता परिचयपत्रको प्रतिलिपि (साविकको महिला तथा बालबालिका कार्यालय वा गाविसले बनाएको अपाङ्गता परिचयपत्र मान्य हुनेछैन।)

बिर्तामोड नगरपालिका

बिना अपरेशन सफल उपचार

दश एवम् अनुभवी डाक्टरहरूद्वारा दैनिक चेकजाँच तथा सफल उपचार।
उपचार हुने समस्याहरू :

- कम्मर, गर्दन दुख्ने, घुडा दुख्ने, नसा च्यापिएको, शरीर फुसफुसाउने
- बाइराइड, कोलेस्ट्रॉल, ग्याष्ट्रिक, कब्जियत
- पायलस, फिसर, फिस्टुला, निनास, सुगर, प्रेशर
- खोकी, जर्जिडस, छातीको दाग, मुग्रीलाको पत्थरी, एलर्जी, डण्डीफोर
- महिला तथा पुरुषका गुन रोगहरू, माइग्रेन, अनिद्रा, प्रोस्टेट
- बाघ घुरिक एडिस, कुम जाम भएको
- प्यारालाइसिस, मुब बाकिएको आदि।

बिर्ता आयुर्वेद एण्ड फिजियोथेरापी सेन्टर

(अष्टाङ्ग आयुर्वेद फार्मसी) अठ्ठौँ बोलो पुनः परिचम २०१३को दक्षिण पट्टी बिर्तामोड-४, भापा फोन नं ०२३-५४७४६९/९८०६००३९३/९८४२७९६५८

हाडजोनी तथा नसाका समस्याहरूको सफल उपचार

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल बिर्तामोड भाषामा हाडजोनी तथा नसाका विरामीहरूको सफल उपचार।

जँच तथा उपचार हुने समस्याहरू

- गर्धन, टाउ, कम्मर दुख्ने, हिंस प्रोल्यास, नसा च्यापिएको, हड्डी खिइएको
- बाघ रोग, घुरिक एडिस बढेको, आर्थराइटिस, जोनी दुख्ने, जोनी जाम भएको
- शरीर फुसफुसाउने, पाले, लाटो हुने, कान्ने,
- प्यारालाइसिस तथा हिड्न गाह्रो हुने शरीरको एक वा दुई भाग नचल्ने, मुब बाइगिएको
- विरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।
- प्यारालाइसिस भएका तथा हिड्न नसक्ने विरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।

पूर्वाञ्चलकै पहिलो तथा एकमात्र फरक चिकित्साको उपचार स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल बिर्तामोड भाषामा हाडजोनी तथा नसाका विरामीहरूको सफल उपचार।

जँच तथा उपचार हुने समस्याहरू

- गर्धन, टाउ, कम्मर दुख्ने, हिंस प्रोल्यास, नसा च्यापिएको, हड्डी खिइएको
- बाघ रोग, घुरिक एडिस बढेको, आर्थराइटिस, जोनी दुख्ने, जोनी जाम भएको
- शरीर फुसफुसाउने, पाले, लाटो हुने, कान्ने,
- प्यारालाइसिस तथा हिड्न गाह्रो हुने शरीरको एक वा दुई भाग नचल्ने, मुब बाइगिएको
- विरामीलाई भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।
- प्यारालाइसिस भएका तथा हिड्न नसक्ने विरामीका लागि अस्पतालमा भर्ना गरी विशेष उपचार गरिन्छ।

स्पर्क पूर्वाञ्चल अस्पताल, कनकाई रोड
नेपाल टेलिकम पूर्व बिर्तामोड, भापा (फोन नं ०२३-५४०१२३, ९८०३१५४६१९)

मेघ (वु. वे. वो. ला. लि. लु. लो. आ) - आयसोत राम्रो हुनाले आवश्यक भौतिक साधन जुट्ने छन्। आम्दानी बढ्नाले उत्साह जान्नेछ।
बुष (इ. उ. ए. ओ. बा. बि. बु. वे. बो) - व्यापारमा राम्रै फाइदोको मान्ने समय छ। छोटो समयमै राम्रो उपलब्धि हातलागी हुनेछ। साम्बेदारीबाट पनि फाइदा उठाउन सकिनेछ।
मिथुन (का. कि. कु. घ. ड. छ. के. को. हा) - रोकिएको काम बन्नेछ भने जिम्मेवारी समेत

बढ्नेछ। दिगो फाइदा हुने काम प्रारम्भ होला। राम्रो कर्मफल प्राप्त हुनाले मन प्रसन्न रहनेछ।
कर्कट (हि. हु. हे. हो. डा. डि. डु. डे. डो) - सामाजिक नेतृत्व हातलागी हुने सम्भावना छ। व्यापारमा पनि राम्रै फाइदा हुनेछ। प्रतिष्ठित काम गर्ने अवसर मिल्नेछ।
सिंह (मा. मि. मु. मे. मो. टा. टि. टु. टो) - मेहनतले जीवनशैलीमा परिवर्तन आउनेछ। लगनशीलताले कीर्तमाना दिनुनसक्नेछ। प्रेम

प्रसंग उठ्न सक्ला।
कन्या (टो. प. पि. पु. घ. ण. ठ. पे. पो) - विशिष्ट व्यक्तिको सहयोग जुट्नेछ। महत्वाकांक्षाले लक्ष्यमा पुऱ्याउन सक्छ, क्रियाशील रहनुहोला। मान-मार्गदामा वृद्धि होला।
तुला (र. रि. रु. रे. रो. ता. ति. तु. तो) - समयको माग अनुसार चल्न नसक्दा पछि परिनेछ। सामाजिक कामको जिम्मेवारी बढ्नेछ। गोपनीयतामा विशेष ध्यान पुऱ्याउनुहोला।

बृश्चिक (तो. ना. नि. नु. ने. नो. या. यि. यु) - पहिलेका कमजोरी बाहिर आउनाले प्रतिष्ठामा समस्या पर्ला। सम्भावना देखिए पनि सोचेको उपलब्धि हुँदैन।
धनु (ये. यो. म. मि. मु. घ. फा. ट. ठो) - स्वास्थ्य कमजोर रहनाले सोचेको उपलब्धि तत्काल नपाइएला। आफ्ना सूचना बाहिरिने समय रहेकाले गोपनीयतामा विशेष ध्यान पुऱ्याउनुहोला।

मकर (गो. ज. जि. सि. सु. खे. खो. गा. गि) - परिवर्तनले अप्ठ्यारो स्थिति निम्त्याउन सक्छ। गोपनीयता बाहिरिनाले समस्या पर्नेछ।
कुम्भ (गु. मे. गो. सा. सि. सु. से. सो. दा) - चुनौतिभित्र अवसर खोज्ने समय छ। जटिल काममा पनि प्रयत्न गर्दा सकारात्मक संकेत प्राप्त हुनेछ।
मीन (दि. दु. थ. म. अ. जे. दे. दो. च. चि) - गोप्य रहस्य पत्ता लाग्नेछ भने मिहिनेत गर्दा नसोचेको धन लाभ हुन सक्छ।

मकर (गो. ज. जि. सि. सु. खे. खो. गा. गि) - परिवर्तनले अप्ठ्यारो स्थिति निम्त्याउन सक्छ। गोपनीयता बाहिरिनाले समस्या पर्नेछ।
कुम्भ (गु. मे. गो. सा. सि. सु. से. सो. दा) - चुनौतिभित्र अवसर खोज्ने समय छ। जटिल काममा पनि प्रयत्न गर्दा सकारात्मक संकेत प्राप्त हुनेछ।
मीन (दि. दु. थ. म. अ. जे. दे. दो. च. चि) - गोप्य रहस्य पत्ता लाग्नेछ भने मिहिनेत गर्दा नसोचेको धन लाभ हुन सक्छ।